

rilo se je, zaspanec je zbežal, in zopet je bilo menda že zgodaj, ko smo prišli domu. Je že taka! — na popotovanji človek v oziru počitka mora vedno pripravljen biti na nered. Še bi nekoliko pisal; vendar naj s končanim prvim dnevom svojega bivanja v Zagrebu skončam tudi današnji list, obljubim Ti pa marsikaj zanimivega naznaniti v prihodnjem pismu. Z Bogom!

Tvoj iskreni

Josip L. Železodolski.

Mnogovrstne novice.

* *Dvestoletnica* — v spomin rojstva Petra Veličega, ruskega cara — se bode sijajno obhajala 30. maja in sledeča dva dni letošnjega leta v Petrogradu. Že se delajo velike priprave za to svečanost.

* *Ciganski kongres* je bil nedavno v Kannstadtu v kraljestvu Württenberskem. V to zanimivo skupščino, ki se po večletni navadi ponavlja vsacih 7 let, so vsa kolena po vsem svetu, po Španskem (Gitanos imenovanih), Laškem, Angleškem, Nemškem, Ruskem, Avstrijskem itd. raztresenih ciganov poslala svoje poslanca. Predsedoval je temu kongresu sloveči cigan Jožef Reinhard, že 98 let stari mož.

* *Od kod imé „Polka“ in kdo je znašel ta ples?* „Südsl. Corr.“ pripoveduje, da, po uradnih pismih ces. kralj. deželne vlade na Českem na general-konsulat v Fondonu, je neka prosta česka kmetica po imenu Ana Slezak, ko je l. 1830. v Elbeteinic-u pri nekem mestjanu služila, si je izmislila ta ples neko nedeljo popoldne, ko jej je prav dolg čas bilo, in ko ni vedela kaj početi, začela je žvižgaje plesati. Po naključbi pričujoči učitelj Jožef Neruda je napev, ki ga je slišal, zapisal. Nekaj časa potem so dijaki ta novi ples prinesli v Prago, kjer so mu imé „polka“ dali zato, ker v njem vladuje le pol-koraka (Halbschritt). Iz Prage so godci prinesli „polko“ na Dunaj; leta 1840. je neki česk učitelj plesa „polko“ prvokrat plesal v gledališču Odeon imenovanem; od tam pa se je hitro po vsem svetu razširil ta ples. Pač česka dekla ni mislila, da bodo njene stopinje kedaj slovele po svetu!

* *V goriški nadškofiji* je navprek nezakonskih otrok $2\frac{1}{2}$ odstotkov. Večino jih imajo gorski kraji (ako izvzamemo mesto Gorico z blizo 21 odstotki). V eni laški dekaniji jih ni več ko $\frac{1}{2}$ odstotka. Nravsko stanje je tedaj dovolj ugodno.

Dopisi.

Iz Gorice 15. sušca. — Predbožično nedeljo lanskega leta smo se začeli prvokrat shajati primorski kmetovalci z velespoštovanim gosp. Fr. Povšetom, profesorjem tukajšnje deželne kmetijske šole, da nam razlaga vinarstvo. Z malo izjemki nam je bilo dano skoro vsako nedeljo od 10. do 11. ure poslušati onega vrlega gospoda v kmetijski učilnici. Ker je bilo pa število nas poslušalcev tako narastlo, da nam je vže pretesna postala ona soba, dobil nam je g. Povše večo sobano — deželno dvorano. Tù se nas je zbralo minulo nedeljo k njegovemu govoru kacic 250. Čedalje bolj se nam odpirajo oči ter bolj in bolj priznavamo, v kakošni temi da smo res do sedaj bili gledé kmetovanja; zdaj vidimo, kolikrat marsikdo strada kruha zaradi brezumnega kmetovanja; jasni se nam, koliko novcev bi lahko imeli v deželi prekrasnega podnebja, ako bi tako kmetovali, kakor bi lahko. Tudi nam je vže naročil iz Klosterneuburga mnogo trt, ktere utegnejo za primorske ngrade primernejše biti nego dosedanje. V nedeljo nam je svetoval, naj bi ustanovili primorski vincarji kmetijska društva za občno posvetovanje v kmetijskem

napredovanji, na primer, v Ajdovščini, v Dornbergu itd., kajti vsak kraj je drugačnih lastnosti za proizvode kmetijske. Po takem vzajemnem delovanji bi kmalu prišli do pravega uspeha. Tudi nam je gospod zagotovil govoriti za nas na pravem mestu za gmotno podporo, kojo dobivajo razne dežele od ministerstva. Gorko nam je priporočal, naj bi se dejansko vresničevala trgatvena postava povsod med vincarji, kajti dokler se bode prezirala ozirno pravilna trgatva in njen čas, toliko časa tudi ne bode vinarstvo na oni stopinji, na kateri bi moralo biti. Proti koncu je začel govoriti tudi o pravilnih napravah vinskih hramov; o tem bode pa prihodnjič nadaljeval. Čudno pa se mi je zdelo, da je bil gosp. profesor to nedeljo nekako razsrden, kar ni njegova navada. Da le ne bi ga pripravili nekateri njegovi nasprotniki ob preblago voljo za nadaljevanje tega njegovega žrtovanja — brezplačnega delovanja! Prosim Vas tedaj lépo, prečastiti gospod, v imenu večine, ne porajajte protivnikov svojih, ki ne vedó, kaj delajo! S spoštovanjem in vso udanostjo

Vaš slušatelj

Golobinjski.

Iz Kanalske doline na Koroškem 11. marca. — Za Ukve v Kanalski dolini ne bo vsaki vedel, čeravno že po številu hiš (115) niso najmanjša vas, vendar imajo marsikaj lepega in dobrega, s čemur se nekoliko ponašati smejo. Lega med gore stisnjenega sela nima se vé da toliko prijetnega, a prebivalci so čvrsti planinski korenjaki in slovenski narodnjaki, ki se „slovenske reči“ zavedajo. Temu priča je to, da jih je tukaj toliko, kakor težko kje drugod, vsaj na Koroškem, podpisalo zaupnico grofu Hohenwartu. Imamo tukaj tudi pevsko družbo fantov, ki imajo sicer od drvarstva žuljave roke, a čvrsta grla, kar so v obče začudenje pokazali s svojim petjem v Žopračah na taboru. Uklani se pa tudi morejo ponašati s svojo lepo živinico, zakaj pridni živinorejci so, ki glešajo lepo govedino Belanskega plemena, in komu ni znano izvrstno trbiško ali prav za prav ukovsko pleme ovác? Vsaj jih je dala sl. kmetijska družba ljubljanska že večkrat nakupiti ter v Ljubljani na ogled postaviti, predno jih je razdelila. Vem, na primer, tukaj za ovna, za ktere je tajnik kmetijske družbe celovške gospodarju že 50 gold. ponujal. V povspreh živinoreje dovolila je visoka vlada dva živinska sejma v Ukvah, namreč: zadnji ponedeljek meseca marca in zadnji ponedeljek meseca septembra vsakega leta. To dajemo v obče na znanje, kupci pa se prijazno povabijo. — Zdaj pa še o neki drugi reči: Dostikrat že so grajale „Novice“, da se slovenska imena tako rada pačijo. Kako pa je to, da tudi nekateri pisatelji Vaši še celó preminjajo lastno imé neumrlega slovenskega pesnika našega Prešerna v Preširna? *) Prav veliko rodbin po vsem Slovenskem, posebno tudi tukaj v Ukvah se nahaja z imenom „Prešern“, nobena pa „Preširn“. Pesnikov brat Jurij, ki je leta 1868. kot vpokojeni fajmošter tukaj v Kanalski dolini umrl, in s katerim je pisalec teh vrstic pogosto občeval, se je tudi vselej le podpisal: „Prešern“. Kako se je pa pesnik sam imenoval, to nam kažejo „poezije dr. Francéta Prešerna“, v katerih na strani 113. sam pové, kaj njegovo imé pomeni, ko o svojih poezijah pravi:

„Smé nekaj nas, kër smo Prešernove, biti prešérnih;

Pésem kaže dovólj, kák je naš óče kroták“.

Mislím, da je Prešernova slava tolika, da ga z imenom „Preširen“ ne moremo više slaviti. —b—

*) To, častiti gospod, morate vprašati gosp. Jož. Jurčiča in gosp. Jož. Stritarja; morebiti jima je Prešern iz unega sveta poslal pooblastnico, da sta njegove poezije izdala pod imenom Preširna. Vred.

Iz Gorice 18. marcija. *) (*V korist stradajočim na Dolenskem in Notranjskem*) je napravila čitalnica naša lepo „besedo“. Res ne vem, koga bi bolj hvalil: ali gospode pevce, ki so pod vodstvom g. Ant. Hribarja tako izvrstno peli, ali gospode in gospodičine, ki so na živahno pohvalo izvršili igri „Svojeglavneži“ in „To sem bil jaz“. Očitna pohvala pa gré tudi o izvršitvi ouvertüre gospodičini Pagliaruzzijevi, g. Komelu pa za mično njegovo kompozicijo. Hvala vsem, ki so svoje lepe talente žrtovali na korist siromoškim našim bratom (nabralo se je menda 72 gold.), ob enem pa nam napravili vesel večer!

Janko L—n.

Črnomelj 5. marcija. — Kakor je že v predzadnjih „Novicah“ brzojavno omenjeno bilo, je ogenj v Dobličah po otrocih postal; paglovci so med lesenimi poslopji zakurili, da bi krompir pekli. Pri nastali burji je v eni uri 9 hiš in 36 poslopij pogorelo. Naši hrabri mestjani so odmah, ko so nesrečo zvedeli, na pomoč z dvema mestnima gasilnicama hiteli, kterima so Majerle, Benčič in Skubec konje privoščili. Hvala vsem pomočnikom, pa še posebno ženskam, ki so iz našega mesta na nesrečni kraj hitele in pomagale, nič si iz tega storivši, da so bile po vse mokre. Kakor naš ženski spol rad v zvezi z nami na političnem polju na pomoč pride, tako je tudi pripravljen na pomoč teči nesrečnim, in to je lepo! Smelo bi se po pravici reči, da so mestjani in mestjanke in mestne gasilnice pripomogle, da 71 hiš z drugimi poslopji in z živžem za ljudi in živino vred pogorelo ni. Vendar se škoda ceni na kakih 11.000 gold. Politična gosposka se je popoldne tje podala, najbržeje, da se škoda preceni. Dvoje konj in eno tele so ob pravem času še mestjani Črnomaljski rešili. Kadetov Tone, piše se Wardjan, je verige s teletom od jasel odpel in c. k. žandarmerijskemu stražmojstru oddal. Čast tedaj, komur čast gré! Ljudstvo ni slepo, dopisnik „Laibacherice“ v štev. 51. pa je gotovo slep bil. — Žalostno je res, da se kmetje ne zavarujejo. Kdo pa jih zmirom podučuje, naj se vdeležijo dobrote zavarovanja; kdo drug, kakor narodni časniki in narodnjaki? Nasprotniki gotovo ne, ki bi rajše videli, da slovenskega naroda ne bi bilo. Zavarovalnic imamo mnogo in mnogo ljudi spoznava tudi veliko korist zavarovalnic; al „kmetje še davke težko plačujejo, kako bi mogli še zavarovalne stroške“ — rekel mi je že marsikdo. To je sicer prazen izgovor. Slobodno se vendar tukaj vpraša: koliko pa imamo zavarovalnih družeb domačih? Ptujih je veliko in še preveč, po njih pa gredo tudi novci na ptuje. Čem več koristnih naprav je doma, temveč ostaja novcev doma in naprave domače postajajo od dne do dne cenejše. Novcev, kateri iz domovine odidejo, Bogme! ne vidiš jih več. O koristnih rečeh ljudstvo le rodoljubi podučujejo, po dopisunu gori imenovanega članka gotovo ne. O federalizmu bi bil lahko molčal, ker v stvar ne spada; ako ga pa tudi k stvari pritismo, moremo reči, da federalizem, to je, zveza dežel z deželami pod edinim vladarjem našim je edino naravna pot, po kateri se mora država enotna, a vendar dežela vsaka samostojna vzdržati. Poglejmo Nemčijo! Dokler se ni zvezala v posamesnih deželah, ni mogla Francoza našeskatati. — Čas se suče kot kolovrat; Bog daj, da Avstrija naša ne pride prepozno do spoznanja, da le v federalizmu leži zadovoljstvo in mir vseh narodov, v tem zadovoljstvu pa sreča Avstrije!

Iz Dola 17. sušca. J. V. — Ljube „Novice“! dalje časa ni bilo že iz naše okolice nobenega glasa, še danes nimam nič veselega pisati. Strašna nesreča se je pripetila 16. dne t. m. v Št. Helenski fari. Kdor je kteri-

krat od Št. Helene čez hrib na Moravče hodil, se spominja tistih dveh kmetov pod vrhuncem na hribu. Popoldne ob 5. uri je začelo goreti in hipoma je obojno poslopje bilo v ognju, ki je razun poslopij pokončal 23 glav živine. Grozna nesreča za samo dva gospodarja! Kaj je vzrok bil ognju, se nič prav ne vé. — Zimska žita dosti dobro kažejo, razen ječmena, ki je večidel pozebel; sadno drevje je zelo zastavilo cvetje; da nam Bog le pozneje kakošne nesreče ne pošlje!

Iz Vrhnike 16. marcija. (*Ali pojde ali še ostane ces. kr. sodnik*) je sedaj vsakdanje vprašanje, odkar se je raztrosila govorica po našem trgu, da znani g. Kromer je pod svoje krilo vzel Mulejevo barantijo, ktero so „Novice“ že večkrat na drobno popisale in o kateri je velika večina Vrhnčanov mislila in še dandanes misli, da se nikakor ne vjema s cesarsko službo sodnikovo. Ni res, da le njegovi sovražniki ga hočejo spodriniti raz c. kr. sodnijski prestol, kakor tudi to ni dokaz priljubljenosti njegove, da so ga nekdanj Vrhnčanje volili za svojega poslanca v deželni zbor, kajti kdor zgodovino one volitve tako dobro pozna kakor mi, on dobro vé, kako se je sukala ta stvar, ko so beriči že ob eni uri ponoči na dan volitve morali okrog laziti, tolči na okna ter zbujati volilce, da ne bi nobeden zaspal „ljubezni“ do g. Muleja. Da ima g. Mulej nekatere prijatelje, tega ne tajimo, ker barantija njegova je zelo obširna, in tu se ne manjka prijateljev liferantov, agentov in mešetarjev. Radovedni smo, kako bode sedanje ministerstvo pravosodja razsodilo to stvar, ker, kakor slišimo, je c. k. nadsodnija graška poslala vso preiskavo o barantiji Mulejevi na Dunaj. Al naj na Dunaji sodijo barantijo g. Mulejevo tako ali tako, mnenje skor da splošno pri nas je to, da, ako ima on kaj značaja in ne gleda res tako skopuho na dobiček trgovine, se sam poslovi od našega trga, kteremu po večletnih skušnjah trdno stoji ta misel, da pred vsemi je g. Mulej barantač, in potem še le sodnik.

Iz Ljubljane. Neki dunajski časnik je pretekli teden črnil, da zraven českega deželnega zbora se bode razpustil tudi deželni zbor kranjski. Komaj pa je priromal ta časnik v Ljubljano, brž je nekdo po telegramu odmev poslal v graško „Tagespošto“ in dunajsko „Presse“, rekši, da je ta novica izbudila veliko veselje pri občinstvu. Pri kakošnem občinstvu neki? — vprašamo telegramista. Da pri tisti kopici ustavoverske in brezverske klike, ktera je pri 5kratnem razpustu deželnega našega zbora 5krat padla in zato zopet hrepeni po novih volitvah, češ, da morebiti vendar zmaga. Če tudi po tolikih sijajnih zmagah in zmirom hujši razkačenosti naroda našega proti nemškutarski koteriji nam je zmaga zopet gotova, moramo vendar povedati, kar se nam piše od več strani, da je naroda našega nevolja grozovita, ako bi ga ministerstvo hotelo imeti samo za igračo politične loterije. V strašni zimi pred malo meseci moral je že pod istim ministerstvom voliti iti na oddaljene kraje, — in kaj se je doseglo s tem? Da so padli ustavoverci kakor so dolgi in široki. Iz gotovih virov nam je znano, da so kolovodji nemčurski pisarili ministrom na Dunaj, da tega padca je kriv dež. predsednik Wurzbach, kerni s Rauchovo hrvaško silo pritiskal (z žuganjem, podkupovanjem in drugimi zvijačami) na volilce naše? Ne motite se! Zagrižen birokrat že sam po sebi brez ukaza višega od zora do mraka rogovili kar le more. Prav sijajna priča temu so Novomesto, kočevski okrajni glavar itd. Če trije prejšnji deželni predsedniki, in med njimi Bach, niso nič opravili, kaj bode opravil kdo drug, in če tudi s kanonami pride med narod naš. Al zopet po malo mesecih mu delati toliko truda, da zgublja čas in trosi denar s potovanjem k volitvi, in to

*) Zarad premalo prostora morali smo okrajšati dopis.

celó letos, ko v dveh tretjinah dežele naše lakota ljudi in živino stiska, to bi povod dalo, da bi ljudstvo res prositi moralo: Milostljivi Bog reši nas kmalu tacega ministerstva! Do zdaj je razpust deželnega našega zbora le še goreča želja zagrizenih nemškutarjev, ki nimajo srca za narod naš in bi ga le radi pod jarm svoj vpregli. Ali se na njihovo stran vstopi Auerspergovo ministerstvo ali ne, kazala bode prihodnost. Za zdaj kličemo narodnjakom našim: pozor!

— Presvitli cesar je iz lastne svoje blagajnice siromakom dolenskim in notranjskim milostljivo daroval 4000 gold.

— (Iz seje deželnega odbora 15. marcija.) Nekterim občinam in podobčinam, ki ne izpolnujejo svoje dolžnosti gledé popravljanja okrajnih cest, se je zažugalo, da se ceste bodo dale na stroške zanikernih posipalcev po javni dražbi (licitaciji) popraviti, ako jih sami ne popravijo v določenem času. Deželni odbor je sklenil, da vse denarje, ki jih je v podporo stradajočim Notranjem in Dolencem sprejel od administracije „Slov. Nar.“ iz Maribora in od gosp. Ivana Vilharja kot denarničarja bivšega, od deželne vlade prepovedanega odbora za nabiranje darov, pa tudi vse druge zneske, ki mu še dojdejo v ta namen, izroči deželni vladi z določbo, da se ima za ta denar nakupiti semenskega žita in semenskih sadežev. — Občini Trata nad Škofjo Loko se je dovolilo pobiranje 22% priklade na direktne davke za šolske potrebe leta 1872., občini Škofji Loki pa 8% priklade za popraviljanje farne cerkve. — Županstvu neke občine je na vprašanje, kaj je storiti s tujimi berači in klateži, ki jih žandarji polové in k županstvu pritirajo, se odgovorilo, naj se taki ljudje ženejo k cesarski okrajni gosposki, da jih obsodi na odgnanje (šub); ako je pa na poti do okrajne gosposke še ktero drugo županstvo, naj se ženejo k temu, da jih ono oddá tej gosposki. — Ministerstvu pravosodja se bode predlagala ponudba, da tukajšnja posilna delalnica sprejme nekoliko jetnikov, vendar pa ne manj kot 20 v zapor in oskrbovanje, ker po preselitvi štajarskih delavničarjev na Štajarsko je mnogo prostorij praznih.

— (Ožji odbor, ustanovljen pri deželni vladi) za nakupovanje semen za uboge kmete na Dolenskem in Notranjskem, marljivo dela na to, da bi se iz nabranega denarja kmalu dobrega semena krompirjevega, fižolovega, turšičnega itd. jim oskrbelo. Ta vladni odbor zboruje pod predsedstvom c. kr. deželnega predsednika pl. Wurzbacha, poročevalec je knez Metternich, vladna svetovalca gospoda Roth in vitez Höffern, deželni odbor zastopata deželni glavar grof Auersperg in deželni odbornik dr. Bleiweis.

— (Obrtnijsko pomočno društvo) je napravilo 16. redni občni zbor 10. dan t. m. Prišel je zborovanje predsednik Jan. Horak z ogovorom. Iz tega in iz predloženih računov se razvidi, da je društvo l. 1871. prometlo 301.033 gold., toraj za 29.544 gold. več kakor leta 1870., da je imelo opravila z 2480 strankami in da je 21 novih družbenikov vstopilo. Voljeni so bili v oskrbovalni svet izstopivši svetniki: gg. B. Verhovec, J. Freiburger, V. Rudholcer, M. Gerber; v pregledovalni odbor pa: gg. H. Ničman, J. Regali in J. Šventner. Konečno je g. V. C. Zupan zbor opomnil velike razstave, ktera bode prihodnje leto na Dunaji in spodbujal k vdeležbi.

— (Društvo Marijine bratovščine) je imelo občni zbor 17. dne t. m. Iz sporočila vodstvenega se razvidi, da 113 novih družbenikov je lansko leto društvu pristopilo, da se je 143 gld. 50 kr. podpore dalo 45 družbenikom ter se 63 odpustila letnina. Premoženje društveno, ktero je na koncu lanskega leta 20.683 gold. 46½ kr. zneslo,

se je lani pomnožilo za 515 gold. 27½ kr. Konečno se je občni zbor spomnil tudi stradajočih Dolencev in Notranjcev in jim podaril lepo miloščino s 300 gld.

— (O opereti „Gorenski slavček“) smo zadnjič povedali, da je po sklepu deželnega odbora na podlagi njemu došli razsodeb počastena z razpisanim darilom. Naj danes o tem kaj več povemo. Presojevalci Försterjeve kompozicije „Gorenski Slavček“ pa tudi Hribarjeve operete „Prepir o ženitvi“ so bili gospodje Karol Bendel, komponist in ravnatelj praškega pevskega društva „Hlahola“, Bed. Smetana, prvi kapelnik kr. českega deželnega gledišča, in dr. L. Prohaska, vrednik českega muzikalnega časnika „Hudebni listy“. Vsi presojevalci so soglasno pripoznali, da je Försterjeva lirčna opereta častnega darila popolnoma vredna: ona je izvirna v krasnih melodijah, skoz in skoz narodna, in kaže povsod znanstveno harmonizacijo in izurjeno instrumentacijo, ter se zato more tudi iz umetniškega muzikalnega stališča izvrstno delo imenovati. — Opereta „Prepir o ženitvi“, le za glasovir stavljen, ni opereta, ampak le igra s pesmami; v njej se le pesem s pesmijo vrstí brez organske zveze; cela kompozicija je delo precej izurjenega diletanta; morebiti da tak pesmiški venec na gledišču bi tudi bil po godu poslušalcem, ki so zadovoljni s prostimi pesmami; darilo umetniškega dela se jej pa ne more pripoznati. — Kar se tiče libreta (besed), je iz narodnega življenja vzeti „Prepir o ženitvi“ že znana stareja in dobra kratkočasna igra. „Gorenski slavček“ je pa novo delo, začeto po razpisu deželnega zbora. Gospá Lujiza Pesjakova vzela je predmet tej igri prav iz narodnega življenja. „Minica“, kmečka deklica, iz okolice tistega gorenskega kraja, o katerem naš Prešern pravi, da je „podoba raja“, je prvi part tej opereti; od nje, ker zna toliko ljubko peti, ima opereta naslov „Gorenski slavček“. Lahko je bil skladatelj muzike po izvrstnem tem tekstu navdušen, da je zložil po praških mojstrih tako hvaljeno opereto. Tudi brez muzike bi „Gorenski slavček“ se dal z veliko pohvalo igrati. Ni tedaj čuda, da občinstvo radovedno čaka glasa, kdaj da pride opereta na oder našega gledišča. — Pri tej priliki naj nam je dovoljeno vprašanje: kdaj da vendar slišimo, kako je z drugimi igrami, ki so tudi bile spisane po oklicu deželnih daril?

— Gospod Peter Kozler je Matici podaril 100 odtiskov svojega zemljevida „slovenske dežele“ v izdanji od 1871. leta, in sicer v ta namen, da vsaki občinski in šolski knjižnici, ki odslé pristopi k Matici, vrh družbenih knjig se podari 1 odtisek tega zemljevida.

(Nove cerkvene skladbe.) Ravnokar ste prišli na svetlo „Dve veliki slovenski maši“ na besede „Oče večni v visokosti!“ in „V ponižnosti klečimo;“ za 4 glase in orglje zložil Ant. Förster, vodja kóra v stolni cerkvi. Sploh imamo malo velikih slovenskih maš, dobrih pa gotovo premalo; zato ste nam dobro došli te novi skladbi, in to tem več, ker za muzikalno vrednost in za cerkvenemu duhu popolno primerjenost ovih kompozicij nam je porok ime dobro znanega skladatelja. Dobivate se obe maši v enem zvezku za 50 kr. pri skladatelju (v semenišču) ali pa pri gg. Giontiniu in Klerru v Ljubljani. Ravno tam se še dobé tudi „Lamentacije“ in „Očitanje“ za 40 kr., in „25 cerkvenih pesem“ za 80 kr.

— (Pobirki iz časnikov.) „Slov. Narodu“ na revni njegov odgovor ni nič odgovoriti, samo to moramo zopet konstatirati, da nevednost njegova o onem „škandalu“, če ni zopet le laž, je vsaj cynična potuhnenost o zadevi taki, ki so jo vrabci po vseh strehah čivkali, in le „Nar.“ zanesljiv dopisnik je ni slišal.

II. zapisnik milodarov za stradajoče Dolence in Notranjce,

ki so jih vredništvu „Novic“ izročili sledeči dobrotniki: gospodičina Ernestina Pleiweisova 5 gld., gospodje: Jož. Blaznik 5 gld., dr. J. Muršec v Gradcu 5 gld., Anton Gril, trgovski pomočnik v Ljubljani 3 gld., Jan. Vičič, trgovec v Ljubljani 5 gold., Ferko Sovan, trgovec v Ljubljani 20 gld., iz Kamnegorice 17 gold., gospodje Anton Zorman, župnik v Kolovratu in njega farmani 7 gld., grof Barbo 25 gld., Leop. Jugovic 25 gld., Karol Rudež 25 gld., dr. Poklukar 25 gld. (vsi ti 4 gospodje poslanci s posebnim določilom), dr. Majtinger v Kraljevi 2 gld., Viktor Bučar, trgovec v Ljubljani 5 gld., France Lavrenčič v Gradcu 10 gld., France Rus v Rovtah 6 gld., srenja Blejska Dobrava s svojim dušnim pastirjem 7 gld. 23 kr. (poslednji 4 gospodje po gosp. Iv. Vilharji); kuharica 5 gold., dr. Ullik 5 gold., Fr. Klinar, učitelj 1 gold., Bl. V. Gostač 5 gld., fabrikant Hampel iz Schönau-a 10 gld., Vazo Petričič, trgovec v Ljubljani 10 gld., gospá Jeti Petričičeva 5 gld. in Petričičeva Helena, Gjorgja in Bazilček 3 gld., gg. Miha Pakič, trgovec v Ljubljani 5 gld., Stepančič, hišnik v Ljubljani 1 gld., farmani pri sv. Heleni poleg Dola 10 gold.; skupaj 257 gold. 23 kr.; ako se iz prejšnjega zapisnika prišteje 213 gld. 60 kr., znaša dozdej skupni znesek 470 gold. 83 kr.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Nemška večina poslancev v državnem zboru je v soglasji z ministerstvom pretekle dni z bogatimi rokami sipala denar cesarskim nižim uradnikom in revnim duhovnikom. Al unim je dala 5 milijonov goldinarjev podpore za letos zavoljo dragine, tem pa le pol milijona. Pri obravnavi podpore za uradnike sta poslanca Greuter in Tomaščuk zagovarjala pravilo, naj oni, ki imajo manjšo letno plačo (pod 1050 gold.), dobijo več podpore memo onih, ki imajo več (čez 2100 gold.), al njune besede bile so brez vspeha; obveljal je le Črkavskega predlog, da so se privzeli tudi suplenti srednjih šol. — O podpori za kaplane in sploh niže duhovnike pa je prof. Greuter (znani izvrstni tirolski govornik in sam duhovnik) ustavovercem v resnici in šali prav grenke solil. Rekel je v obširnem govoru, da on nikakor ni proti podpori državnih duhovnikov, al proti temu je, da bode vlada jo le takim duhovnom dala, ktere bode na vagi ustavoverstva za težke spoznala. Povem Vam, da poštena duhovščina bode rajše stradala, kakor da bi si kosček kruha kupila s tem, da cerkveno svobodo prodá. Če je gospod minister rekel, da pri protestantskih duhovnikih sinoda, ako bi tudi podpore prosila in dobila, bi jo sama delila med svoje duhovne, zakaj pa ne veljá ravnopravnost taka pri katoliških duhovnih? Po mojih mislih se bode po takem z vsemi temi 500.000 gld. le kupčija (Geschäft) naredila. Gospôda! če z javnimi zakladi cerkvenimi (in to je verski zaklad) za svojo stranko delate propagando, po tem dobro srečo za prihodnost! kajti lahko je mogoče, da drug veter potegne. Čemu si mislijo nekteri to duhovniško podporo, dosti očitno kaže druga razprava, ki tudi danes stoji na dnevnem redu, to je: o napčni rabi prižnice. In vendar še danes stoji v avstrijskem katehizmu, da smo dolžni pokoršino postavam gosposkinim, dokler one ne žalijo Božjih zapoved. Vsaj, gospôda, vendar veste, kako je postal verski zaklad (Religionsfond); vsaj veste, čigave so lastnine in iz katerih lastnin obstaja. Cerkevne so! zdaj pa pravite, da država je

gospodarica z vsemi temi lastninami, kakor da bile bi njene in nikogar drugega. Dajte cerkvi v Avstriji nazaj, kar se jej je vzelo, in nikdar več ne bode treba, da bi država podpirala duhovne! To je jedro Greuterjevega govora o podpori duhovnikov, ki je le državno posojilo cerkvenega zaklada, ki se bode pozneje poplačalo ali z novim davkom verskega zaklada ali z odbitkom od sedanjih že tako revnih kongruih. — Greuterju sta odgovarjala dr. Mayerhofer in minister Stremayer, ki je posebno to povdarjal, da po konkordatu so škofje imeli nalog, zboljšati revne dohodke nekterih duhovnov; posvetovali so se sicer sem ter tje o tej zadevi; al storilo se ni nič. — To bi utegnilo resnično biti, ako bi bili škofje mogli z bogatim verskim zakladom gospodariti. Kakor pa zdaj minister misli razdeliti teh 500.000 gold., bode, kakor „Vaterl.“ pravi, „diese „Aufbesserung“ ein Werb- und Handgeld für verfassungstreue Recruten“!

Galiciško zahtevanje še ne bo rešeno pred veliko nočjó. Glavni prepir med ustavoverci in vlado s Poljaci je zdaj ta, koliko naj se samostojni Galiciji dodá iz državnega denarja vsako leto, da bode mógla sama za-se izhajati. Poljaki zahtevajo več, kakor jim uni dovoliti hočejo. Prav po kramarsko barantajo med seboj, — nazadnje bodo Poljaci pobrali vsako kost, ki se jim bode vrgla.

Konec zborovanja bo menda v saboto.

Česko. Iz Prage. — Deželni zbor naš je tedaj razpuščen; tako vелеva cesarski patent od 13. marca — res ominozen dan! — Nove volitve imajo se brž dovršiti in novi deželni zbor se začeti 24. aprila. Opravilo novega zbora bode menda edino to, da voli poslance v državni zbor. Večina sedanjega českega deželnega zbora in odbora deželnega je narodna, ktera od tega državnega zbora dunajskega noče nič vedeti; tedaj tudi poslancev ni poslala v ta državni zbor. Zato razpust! Da prihodnji deželni zbor dobí drug obraz memo sedanjega, ni verjetno; vendar si ministerstvo od novih volitev obeta zlatih gorá, in to iz vrste velikih posestnikov; mestjani in kmetje — to že vé, bodo kot skala stali za svoje sedanje poslance, in če se sem ter tje tudi izneveri naroda, ne bode to nič odločilo. Pri zadnjih volitvah so narodni veliki posestniki zmagali z 24 glasovi proti ustavoverski klik, ki z nakupovanjem grajščin, s podkupovanjem, belimi in grdimi besedami vse sile napenja, da bi zmagali pri novi volitvi. Ker tudi národna stranka ne drží križema rok, bo volitveni boj hud, in to tem več, ker, če padejo zopet ustavoverci, pade tudi ministerstvo.

Žitna cena

v Ljubljani 18. marca 1872.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 40. — banaške 7 fl. 10. — turšice 4 fl. 20. — soršice 5 fl. 60. — rží 4 fl. 20. — ječmena 3 fl. 60. — prosa 3 fl. 50. — ajde 3 fl. 80. — ovsa 2 fl. —. — Krompir 2 fl. 40.

Žitna cena

v Kranji 9. sušca 1872.

Vagán pšenice 6 fl. 40. — rží 4 fl. 40. — ječmena 3 fl. —. — ovsa 2 fl. —. — soršice 5 fl. —. — ajde 3 fl. 60. — prosa 3 fl. 80. — krompirja 2 fl. —. — fižola 5 fl. 44.

Kursi na Dunaji 18. marcija.

5% metaliki 64 fl. 00 kr.

Narodno posojilo 70 fl. 80 kr.

Ažijo srebra 107 fl. 50 kr.

Napoleondori 8 fl. 75 kr.